

ความเป็นมาของโครงการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาพื้นที่เป็นศูนย์กลางห้องแถว เป็นลักษณะที่พบเห็นได้ทั่วไปในชุมชนเมืองของไทย ศูนย์การค้าเหล่านี้มักจะประกอบด้วยกลุ่มอาคารห้องแถว ล้อมรอบอาคารศูนย์กลางกิจกรรมหลักของบริเวณ เช่น ตลาด โรงภาพยนตร์ เป็นต้น ลักษณะการลงทุนเป็นโครงการระยะสั้น โดยมุ่งหวังผลกำไรตอบแทนจากการขายหรือให้เช่าสิทธิอาคารและที่ดินเป็นสำคัญ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในภายหลังจะเป็นลักษณะใดก็ขึ้นอยู่กับผู้ซื้อหรือผู้เช่าอาคารจะดำเนินการกันไป ในลักษณะช่วยตัวเองโดยมิได้มีการวางแผนและจัดการอย่างจริงจัง เกิดลักษณะการใช้พื้นที่และที่ดินอย่างซาดกระเบียบขึ้น และเป็นต้นตอที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาของเมืองใหญ่ ๆ ในปัจจุบัน

ตัวอย่างการพัฒนาที่ดินและการก่อสร้างในรูปแบบดังกล่าว โดยขาดการวางแผนจัดการที่ถูกต้อง กิจกรรมที่เกิดขึ้นผันแปรตามความต้องการ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคล ซึ่งมีลักษณะและวิธีดำเนินงานแตกต่างกันไป โดยที่ลักษณะโครงสร้างอาคารและสภาพแวดล้อมมิได้จัดขึ้นเป็นการเฉพาะ และความยืดหยุ่นในการใช้งานของโครงสร้างกายภาพยังไม่สามารถรับความแตกต่างในการใช้ประโยชน์ที่จำนวนมากได้ กิจกรรมบางลักษณะ เช่น การค้าปลีกย่อยอาจจะสามารถปรับใช้อาคารได้ทั้งในลักษณะขนาดพื้นที่และสาธารณูปโภคที่จำเป็น กิจกรรมบางลักษณะ เช่น สำนักงานต่าง ๆ จำเป็นจะต้องคัดแปลงลักษณะทั้งภายในภายนอก เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ ทำให้การลงทุนซ้ำซ้อนในอาคารเพิ่มขึ้นอีกมาก หรือกิจกรรมบางลักษณะ เช่น ภัตตาคาร หรืออู่ซ่อมรถยนต์ ซึ่งมีความต้องการพื้นที่และสาธารณูปโภคขนาดใหญ่และอุปกรณ์พิเศษ จะต้องมีการปรับปรุงกันอย่างมากมาย โดยที่ขนาดพื้นที่และสาธารณูปโภคอันจำกัด การปฏิบัติสำหรับกิจการซึ่งพยายามแสวงหาความได้เปรียบสูงสุดในพื้นที่ซึ่งไม่มีการควบคุมที่ดี ทำให้เกิดปัญหาความ

ไม่สมคูลย์ในพื้นที่ขึ้น เช่น ทอระบายน้ำไม่เพียงพอ ชยะ เสี่ยงรบกวนอาคารข้างเคียง การแย่งที่จอดรถ ความสกปรก ปัญหาความเสียหายของอาคารจากน้ำหนักรถทุกของพื้นที่ไม่สมคูลย์ ตลอดจนปัญหาความสับสนของการใช้พื้นที่และความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในบริเวณเอง ยังสืบเนื่องถึงบริเวณข้างเคียงภายนอก กลายเป็นปัญหาของชุมชนไป เช่น ปัญหาความตึกชัคในการจราจร และการจัดระบบสาธารณูปโภคของเมือง เป็นต้น

อย่างไรก็ตามอิทธิพลและความจำเป็นค้ำอื่น ๆ เช่น ทำเลที่ตั้งของบริเวณ ความชุกแคลนอาคารสถานที่ ระบบเศรษฐกิจ ระบบธุรกิจการการเงิน พฤติกรรมเคยชิน และคานิยมของสังคม ฯลฯ เหล่านี้ ตลอดจนความไม่รัดกุมเพียงพอในเงื่อนไขของกฎหมายเทศบัญญัติ และการละเลยเอาใจใส่ต่อปัญหาอย่างแท้จริง อำนวยให้ลักษณะการใช้อาคารและที่ดินเช่นนี้ ยังคงใช้เป็นแนวทางสำหรับการแสวงหากำไรใดต่อไป พิจารณาในอีกค้ำหนึ่ง การที่อาคารและสภาพแวดล้อมในลักษณะดังกล่าวสามารถคงสภาพอยู่ได้ โดยที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบน้อยมากในระยะเวลาที่ผ่านมา อาจจะเป็นเพราะคุณสมบัติของอาคารและสภาพแวดล้อมเช่นนี้ มีความเหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นในการใช้งานอย่างแท้จริงตามธรรมชาติของชุมชนหรือสังคมแบบไทย ๆ ซึ่งมีระบบเศรษฐกิจ สังคม และวิถีการค้ำเป็นชีวิตการทำงาน เป็นลักษณะเฉพาะอันแตกต่างจากแม่แบบการพัฒนาในระบบสังคมที่ยึดถือจากต่างประเทศก็เป็นได้ เรามีการพัฒนาในสังคมเมืองที่เติบโตอย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้นจากพื้นฐานสังคมเกษตรกรรม การจัดระเบียบสังคมเมืองยังไม่สามารถควบคุมวิถีชีวิตแบบใหม่ใดค้ำพอ ความเติบโตและภาวะบีบค้ำทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ลักษณะการค้ำร่นช่วยตัวเองอย่างมาก พื้นเพทางวัฒนธรรม ได้สร้างบุคลิกใหม่ทางสังคมและสภาพแวดล้อมในลักษณะที่แตกต่างจากสังคมอื่น

สิ่งที่เป็นความจริงแน่ชัดในปัจจุบันก็คือ ปัญหาต่าง ๆ อันสืบเนื่องมาจากการใช้ที่ดินโดยเฉพาะในเมืองเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งของชุมชน ทั้งในลักษณะปัญหาเฉพาะหน้าต่าง ๆ เช่น ปัญหาจราจร ปัญหาสาธารณูปโภคชุกแคลน ปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดิน ปัญหาการแบ่งแยกโฉนด ปัญหาการใช้ที่ดิน ปัญหาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ความสกปรก สภาวะแวดล้อมเป็นพิษต่าง ๆ

ซึ่งนอกจากทำลายทรัพยากรและเกิดความสูญเปล่าในทางเศรษฐกิจอย่างสูง ยังมีผลต่อความเป็นอยู่ของบุคคลโดยตรง และปัญหาระยะยาวซึ่งเกิดจากความเบี่ยงเบนกระสวนพฤติกรรมของการดำเนินชีวิตและการทำงาน ตลอดจนค่านิยมของสังคมในการยอมรับสภาพความเป็นอยู่อันไม่เหมาะสมไว้ เป็นปัญหาที่ซับซ้อนของสังคมและชุมชน ซึ่งทวีความร้ายแรงและยุ่งยากต่อการแก้ไขยิ่งขึ้นในอนาคต จึงควรจะมีการศึกษาหาทางแก้ไขและป้องกันในระยะต้นก่อนที่จะเกิดภาวะสุดวิสัยขึ้น

การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการในแง่ประโยชน์ใช้สอย และให้ความพึงพอใจต่อมนุษย์และกิจกรรมมนุษย์ในชุมชน เกี่ยวข้องกับการศึกษาในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การปกครอง จริยธรรม จิตวิทยาสังคม และเทคนิคในการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพที่เหมาะสมถูกต้อง ในทางทฤษฎี สภาพแวดล้อมกายภาพเกิดจากลักษณะความต้องการของผู้ใช้อาคารและบริเวณเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้คนและกิจกรรมจำนวนมาก การพัฒนาที่ดินบริเวณใดบริเวณหนึ่งของเมืองนอกจากจะต้องศึกษาแนวโน้มคุณสมบัติของที่ดินและทำเลที่ตั้ง ความเหมาะสมในทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อกำหนดลักษณะการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุดแล้ว ในการจัดการออกแบบลักษณะโครงสร้างอาคารและวางผังบริเวณ จำเป็นจะต้องเข้าใจพื้นฐานความต้องการและความจำเป็นของกิจกรรมในแง่พื้นที่และประโยชน์ใช้สอย และจัดองค์ประกอบทางกายภาพให้สมดุลและมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในการออกแบบเพื่อพัฒนาเท่าที่ผ่านมา มีลักษณะยึดถือแบบฉบับสำเร็จรูป หรือการตัดสินใจคาดคะเนตามความคิดของผู้ออกแบบเป็นสำคัญ มากกว่าจะได้มีการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง ซึ่งบางครั้งก็ได้ผลดี บางครั้งก็มีปัญหาต่อเนื่องอีกมากมาย ปัญหาต่าง ๆ กำลังทวีความสำคัญและร้ายแรงมากขึ้นทุกขณะ มีความจำเป็นอย่างรีบด่วนในการหาหนทางแก้ไขป้องกัน โดยต้องมีการศึกษาวิจัยถึงความจำเป็น ความต้องการ และอิทธิพลของสภาพแวดล้อม กายภาพที่มีผลต่อชุมชนอย่างกว้างขวาง การวิจัยโดยเฉพาะเกี่ยวกับพฤติกรรม การใช้พื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรม ตลอดจนคุณสมบัติเป็นปัจจัยส่งเสริมการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะเป็นข้อมูลที่สำคัญประการหนึ่ง ในอันที่จะใช้พัฒนาแนวทางการออกแบบและจัดสภาพแวดล้อมชุมชน เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

และมีคุณค่าต่อการใช้ชีวิตในสังคม อีกทั้งยังอาจจะเป็นแนวทางในการแก้ไขป้องกันปัญหาต่อเนื่องต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้พื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรม อาจจะทำให้หลายลักษณะและโดยเฉพาะเรื่องต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและเป็นปัญหาโดยส่วนรวมที่ทั่วโลกกล่าวมาแล้วนั้น ลักษณะการใช้พื้นที่ของศูนย์การค้าแบบห้องแถว เป็นตัวการที่ก่อปัญหาต่าง ๆ มากมาย และมีแนวโน้มการขยายตัวสูงขึ้นอีกด้วย จึงเป็นลักษณะปัญหาที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนในการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุต้นตอของปัญหาจากการใช้ที่ดินในลักษณะดังกล่าว โดยการศึกษาพฤติกรรมการใช้พื้นที่และปัจจัยอันเป็นส่วนประกอบในการใช้ที่ดินจากตัวอย่างสภาพแวดล้อมที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งในลักษณะปัจจัยของโครงสร้างสภาพแวดล้อมกายภาพ และโครงสร้างกิจกรรมในพื้นที่ ตลอดจนสาเหตุแรงจูงใจที่เป็นประโยชน์ และเป็นตัวการก่อปัญหาต่อสภาพแวดล้อมในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งค่อนข้างจะมีความสำคัญทั้งในลักษณะการใช้ที่ดินและมีปัญหาต่อเนื่องกระทบต่อชุมชนมาก เช่น พื้นที่ในย่านธุรกิจ การค้าค่อนข้างหนาแน่นบริเวณสยามสแควร์ เป็นต้น แม้ว่าจะมีการศึกษาเป็นลักษณะเฉพาะพื้นที่ แต่ประโยชน์จากการศึกษาอาจจะสามารถเป็นแนวทางประยุกต์ใช้ได้ทั่วไปเช่นกัน จะเป็นแนวทางทำให้เข้าใจถึงอิทธิพลของโครงสร้างทางกายภาพที่มีผลต่อการประกอบกิจกรรม ความเหมาะสมของการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ ความสัมพันธ์ของการใช้พื้นที่และลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพที่เหมาะสมกับพื้นที่ ตลอดจนผลกระทบสืบเนื่องอันเกิดขึ้นต่อลักษณะการดำเนินกิจกรรม การทำงาน การใช้ชีวิต และการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่มีค่าต่อส่วนรวมในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมของบริเวณสยามสแควร์ และลักษณะการจัดโครงสร้างกายภาพของพื้นที่ การวางผังบริเวณ สาธารณูปโภค ลักษณะอาคาร การแบ่งพื้นที่ใช้สอยลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนการดำเนินการจัดการของพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะกิจกรรมและการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่เป็นอยู่ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. ศึกษาลักษณะของโครงสร้างกิจกรรมของพื้นที่ สัดสวน ชนิด จำนวน ประเภท วิธีการดำเนินงานของกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบริเวณสยามสแควร์ ลักษณะการใช้พื้นที่อาคาร และบริเวณ ตลอดจนอุปสรรคปัญหาอันเกิดจากการดำเนินกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ

3. ศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของกิจกรรมต่าง ๆ กับสภาพแวดล้อมกายภาพ ในลักษณะเปรียบเทียบคุณสมบัติความเหมาะสม ประสิทธิภาพ ความสัมพันธ์รวมและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการใช้พื้นที่ในบริเวณ ทั้งในลักษณะที่เป็นประโยชน์และเป็นปัญหาต่อบริเวณและชุมชนโดยส่วนรวมของกิจกรรมแต่ละประเภท

4. ศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่และสภาพแวดล้อมของบริเวณ และแนวทางการออกแบบจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม สำหรับการพัฒนาที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of Study)

การศึกษานี้มีขอบเขตจำกัดดังนี้

1. การศึกษานี้มีขอบเขตจำกัดเฉพาะภายในพื้นที่บริเวณสยามสแควร์ ไม่เกี่ยวข้องกับบริเวณข้างเคียงอื่น ๆ

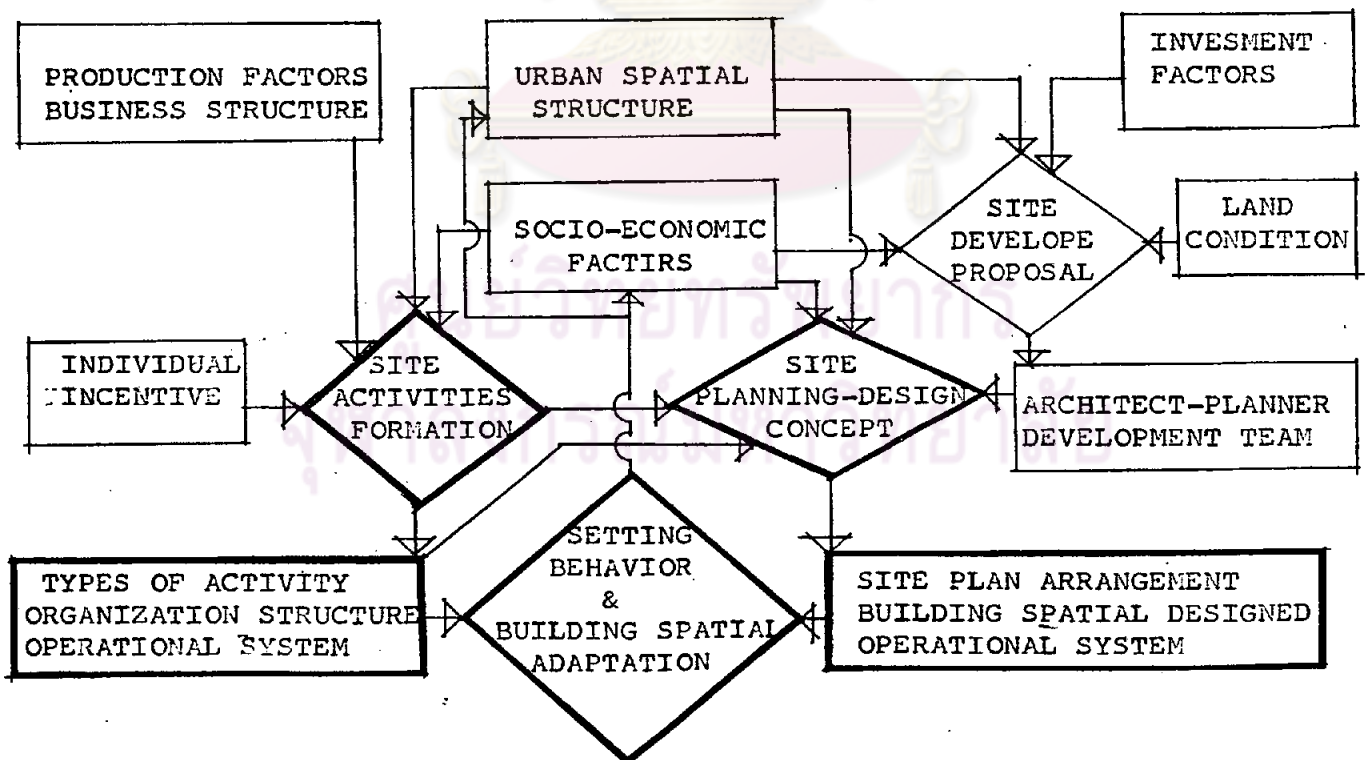
2. การวิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะโครงสร้างกายภาพกับพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของกิจกรรม ในส่วนอาคารที่มีได้มีการออกแบบเป็นการเฉพาะ คือส่วนอาคารห้องแถวลักษณะต่าง ๆ ภายในบริเวณเท่านั้น ในส่วนอาคารที่มีการออกแบบเฉพาะ เช่น โรงภาพยนตร์ ธนาคาร ฯลฯ จะไม่เน้นความสำคัญของพฤติกรรมการใช้พื้นที่ภายใน แต่แสดงเฉพาะส่วนอิทธิพลซึ่งมีผลต่อการใช้พื้นที่อาคารข้างเคียงในบริเวณ

3. การวิจัยนี้ไม่ครอบคลุมถึงลักษณะกำหนดของสภาพการทางเศรษฐกิจ สังคมของเมืองและที่ตั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยต่อการเกิดลักษณะกิจกรรมของบริเวณส่วนหนึ่ง แต่ศึกษาเฉพาะพฤติกรรมการใช้พื้นที่ว่าง (space) ของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่แล้ว (แนวความคิดพื้นฐาน คือ พฤติกรรมและลักษณะกายภาพที่ปรากฏ เป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และสามารถตอบรับกับความต้องการของชุมชน และพฤติกรรมผู้บริโภคในรายย่อย เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะของ ECO-SYSTEM ซึ่งมีความสมดุลย์ในเวลานั้น ๆ)

4. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อม และเป็นการวัดผลการจัดสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์และชุมชน ในพื้นที่ซึ่งมีเงื่อนไขที่วางและเวลาจำกัดเท่านั้น

เป็นการวิจัยในลักษณะการสำรวจ (Exploratory Research) เพื่อหา
ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องของเบื้องต้นของลักษณะจำกัดของอาคารกับพฤติกรรมการใช้พื้นที่
ของกิจกรรมต่าง ๆ

5. การศึกษาวิจัยนี้มีพื้นฐานความสัมพันธ์ของกระบวนการพัฒนาที่ดินและพฤติกรรมสภาพแวดล้อมเกี่ยวพันอย่างกว้างขวาง ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1 ขอบเขตของการวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะส่วนความสัมพันธ์ในลักษณะพฤติกรรมการใช้ที่ว่างและอาคาร ซึ่งเกิดจากลักษณะโครงสร้างกิจกรรมของบริเวณกับลักษณะโครงสร้างสภาพแวดล้อมกายภาพของอาคารและบริเวณเท่านั้น (ส่วนที่อยู่ในกรอบคำหนา) ปรจจัยเกี่ยวข้องอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนอิทธิพลที่อ้างถึงโดยมิได้นำเนการศึกษาอย่างละเอียด

แผนภูมิที่ 1 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ ของการใช้พื้นที่และขอบเขตการวิจัย

คำจำกัดความเบื้องต้นในการวิจัย (Definition of Terms)

ในการวิจัยนี้กำหนดขอบเขตความหมายและจำแนกลักษณะต่าง ๆ ของศัพท์ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างสภาพแวดล้อมกายภาพ (Spatial-Environmental Structure)

สภาพแวดล้อมซึ่งเกิดจากการจัดเรียงตัวขององค์ประกอบพื้นฐานกายภาพอย่างมีระบบความสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดคุณสมบัติร่วมในทางประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นในการประกอบกิจกรรมของมนุษย์ เป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งอาจจำแนกตามลักษณะขอบเขตปรากฏที่ชัดเจนเป็น 2 ส่วนคือ

1.1 โครงสร้างอาคาร (Spatial Structure of Building) คือส่วนประกอบกายภาพซึ่งจัดขึ้นเป็นลักษณะของอาคารทั้งภายในภายนอก เป็นส่วนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะบุคคลหรือองค์กรในการใช้ประโยชน์พื้นที่ภายในอาคารนั้น ๆ โครงสร้างอาคารประกอบด้วย 2 ลักษณะคือ

1.1.1 องค์ประกอบพื้นฐานทางสถาปัตยกรรม (Architectural Elements) ได้แก่ องค์ประกอบพื้นฐานทั่วไป เช่น พื้น ผนัง ประตู หน้าต่าง ๆ และองค์ประกอบเฉพาะเช่น หอน้ำ บันได ลิฟต์ เป็นต้น

1.1.2 ลักษณะการจัดเรียงองค์ประกอบที่ว่าง (Spatial Allocation) ได้แก่ ลักษณะการกำหนดสัดส่วนองค์ประกอบพื้นฐาน เช่น จำนวนองค์ประกอบพื้นฐาน ชนิด มิติขนาด ตำแหน่ง เป็นต้น และลักษณะความสัมพันธ์ของพื้นที่ว่าง เช่น ตำแหน่งของพื้นที่และการเรียงลำดับ การแบ่งระดับชั้น การขยายตัว เป็นต้น

1.2 โครงสร้างยังบริเวณ (Spatial structure of the site) คือส่วนประกอบกายภาพภายนอกอาคาร ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างอาคารกับสภาพแวดล้อม เป็นพื้นที่สาธารณะหรือกึ่งสาธารณะ ไม่มีเอกลักษณ์โดยเฉพาะเจาะจง เป็นคุณสมบัติกายภาพที่ส่งเสริมการใช้ประโยชน์และการติดต่อของอาคารกับภายนอกทั่วไป ประกอบด้วยส่วนใหญ่ ๆ 2 ลักษณะคือ

1.2.1 สาธารณูปโภคพื้นฐาน (Basic Utilities and Infrastructure) ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ทางเดิน ถนน ที่จอดรถ ไฟฟ้า ประปา ระบายน้ำ การกำจัดขยะ ป้ายรถโดยสาร ทางข้าม ต่าง ๆ เป็นต้น และระบบสาธารณูปการต่าง ๆ เช่น การรักษาความปลอดภัย การดูแลความสะอาด การจัดระเบียบและควบคุม เป็นต้น

1.2.2 ระบบประสานสัมพันธ์ (Integrated System) ซึ่งนำเอาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการพื้นฐานมาจัดเรียงให้เข้ากับความจำเป็นและความต้องการของงานของบริเวณ ได้แก่ การจัดกลุ่มและการจัดวางตำแหน่ง เช่น การจัดกลุ่มอาคาร สัดส่วนสาธารณูปโภคต่อพื้นที่ ตำแหน่งและการกระจาย การกำหนดแนวทางพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น และการจัดระบบการดำเนินงาน เช่น การจัดระบบจราจร การจอดรถ การดูแลรักษาสถานที่ ระเบียบปฏิบัติกำหนดต่าง ๆ เป็นต้น

การรวมตัวขององค์ประกอบกายภาพในลักษณะทั้ง 2 ประการ จะปรากฏเป็นคุณสมบัติทางสภาพแวดล้อมกายภาพในลักษณะที่ว่าง (space) เพื่อตอบสนองความต้องการในการใช้งานของมนุษย์และกิจกรรมมนุษย์ มีอิทธิพลต่อกระบวนการที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ มนุษย์รับรู้สภาพแวดล้อมกายภาพได้ในมิติของคุณประโยชน์ใช้สอยและมิติจิตวิทยาสังคม และประเมินคุณค่าจากประสบการณ์ การเรียนรู้ เปรียบเทียบการใช้งานที่ว่างนั้น ๆ ในมิติต่าง ๆ ตามสภาวะการณ์ โดยทั่วไปคุณสมบัติต่าง ๆ ของพื้นที่ว่างที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์อาจพิจารณาเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้ 2 ลักษณะคือ

1. คุณสมบัติซึ่งแสดงถึงความเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ เช่น ความเหมาะสมต่อการใช้งาน (Suitability) ความสะดวกสบาย (Convenience) ความสามารถในการปรับตัว (Flexibility) ซึ่งพิจารณาจากลักษณะประกอบต่าง ๆ ทางความสามารถในการเข้าถึง การโน้มนำของพื้นที่ ขนาดมิติต่าง ๆ ในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ว่างนั้น

2. คุณสมบัติซึ่งแสดงถึงความเหมาะสมในทางจิตวิทยาสังคม เช่น ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย (Security) ความพึงพอใจ (Satisfaction) อันเกิดจากการใช้พื้นที่นั้น ๆ

เช่น ความแข็งแรงของโครงสร้าง ความสวยงาม ความสะอาด ภาพพจน์ของพื้นที่ ฯลฯ

สภาพแวดล้อมที่ผู้จ้างควรจะต้องบรรลุถึงความต้องการและเหมาะสมต่อลักษณะของกิจกรรมและผู้ประกอบการซึ่งใช้พื้นที่ว่างนั้น ๆ ทั้ง 2 ลักษณะ ซึ่งจะช่วยในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ดำเนินไปอย่างดี มีประสิทธิภาพ และให้ความพึงพอใจต่อผู้ใช้สภาพแวดล้อมนั้น

2. โครงสร้างกิจกรรม (Activities Structure)

โครงสร้างกิจกรรมในที่นี้หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม กฎหมาย และสภาพแวดล้อมกายภาพ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะองค์กร (Organization) ซึ่งประกอบด้วยคนหมู่มากมารวมกัน ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายอันเดียวกัน มีการแบ่งแยกหน้าที่รับผิดชอบและจัดแบ่งลำดับงานตามความสามารถ มีความต้องการในแง่เครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่อื่นเหมาะสมในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย โครงสร้างของกิจกรรมองค์กรนี้ ประกอบด้วยหน่วยกิจกรรมย่อย ๆ รวมตัวกันอยู่เป็นความสัมพันธ์ภายในองค์กรนั้น ๆ มีความต้องการในลักษณะเครื่องมือเครื่องใช้ และสถานที่แตกต่างกันไปส่วนย่อย ๆ ของหน่วยภายในองค์กร ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมของสถานที่จึงต้องสามารถสนองความต้องการและความจำเป็น ทั้งในลักษณะกิจกรรมหน่วยย่อยและองค์กรโดยรวมได้

โครงสร้างกิจกรรมโดยทั่วไปอาจจำแนกตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของกิจกรรม และลักษณะพฤติกรรมการใช้พื้นที่เป็นกลุ่มใหญ่ 2 กลุ่มคือ

2.1 กิจกรรมทางธุรกิจการค้า (Commercial Activity) คือกิจกรรมหรือองค์กรกิจกรรม ทั้งในลักษณะส่วนบุคคลหรือรูปบริษัท ซึ่งดำเนินกิจกรรมโดยมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาผลกำไรตอบแทนจากการประกอบการในพื้นที่ ซึ่งอาจจำแนกตามลักษณะการทำงานและการใช้พื้นที่ได้เป็น 5 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

2.1.1 สำนักงานทางธุรกิจและการจัดการ (Office & Business

Management) ประกอบด้วยสำนักงานลักษณะต่าง ๆ คือสำนักงาน

จัดการงานธุรกิจ ที่ทำการบริษัท ธนาคาร สำนักงานติดต่อนายหน้า ฯลฯ และสำนักงานธุรกิจวิชาชีพ เช่น สำนักงานสถาปนิก หน่วยงานวิศวกรรม ช่างศิลป์ ฯลฯ เป็นต้น

2.1.2 ร้านค้าจำหน่ายสินค้าปลีกต่าง ๆ (Merchandising & Retailing) ประกอบด้วยร้านค้าลักษณะต่าง ๆ จำหน่ายสินค้าปลีก เครื่องอุปโภคบริโภคประจำวัน จำหน่ายสินค้าระดับสูงราคาแพง สินค้าตามสมัยนิยมต่าง ๆ จำหน่ายสินค้าขนาดใหญ่ราคาแพง ของใช้ภายในบ้าน อุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ และสินค้าย่อยอื่น ๆ เพื่อการบริโภคเฉพาะ เช่น หนังสือ แวนตา เครื่องเขียน ฯลฯ

2.1.3 บริการ (Service) คือลักษณะการให้บริการที่เพื่อเป็นบริการงานธุรกิจ การค้า ประกอบด้วยกิจการบริการต่าง ๆ คือ บริการอาหาร เครื่องดื่ม บริการเพื่อการพักผ่อนบันเทิง เรียงรมย์ บริการตรวจรักษาโรค บริการบุคคลประเภทคัดผมเสริมสวย และบริการซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้

2.1.4 โรงงานขนาดเล็กหรืออุตสาหกรรมเบา (Workshop & Light Industry) เช่น โรงพิมพ์ โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์ประกอบสิ่งของ เป็นต้น

2.1.5 สถาบันโรงเรียนฝึกสอนวิชาชีพต่าง ๆ ในลักษณะแสวงหากำไร (Educational and Training School) เช่น โรงเรียนสอนคัดผม ตัดเสื้อ โรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศ โรงเรียนสอนซ่อมแซมอุปกรณ์ เป็นต้น

2.2 กิจกรรมที่มีใช้ธุรกิจการค้า (Non-Commercial Activity) คือกิจกรรมที่มีลักษณะการให้บริการ โดยมิได้หวังผลตอบแทนจากพื้นที่โดยตรง มีลักษณะเป็นบริการให้เปล่า หรือเพื่อการช่วยเหลือส่วนบุคคลหรือองค์กร ประกอบด้วยกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ 4 กลุ่มคือ

2.2.1 กิจกรรมให้บริการที่พักอาศัย (Residential)

2.2.2 สถาบันเผยแพร่บริการคึกคอก (Institutional)

2.2.3 คลังสินค้าที่เก็บของ (Storage)

2.2.4 ห้องแสดงสินค้าบริการติดต่อ (Showroom)

โครงสร้างกิจกรรมอาจมีลักษณะเป็นหน่วยใหญ่ขององค์กร หรือเป็นหน่วยย่อยซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบขนาดใหญ่ และอาจจะประกอบด้วยลักษณะการใช้พื้นที่ทางธุรกิจกับพื้นที่ที่มีใช้ธุรกิจรวมกันอยู่ก็ได้ เช่น ในองค์กรหนึ่งอาจจะประกอบด้วย ร้านค้า สำนักงาน ที่เก็บของ ที่พักอาศัย ประกอบด้วยอยู่โดยมีความสัมพันธ์ภายในเป็นลักษณะองค์กรบุคคลหรือครอบครัว ที่เป็นเจ้าของกิจการนั้น ๆ เป็นโครงสร้างองค์กรและการใช้พื้นที่ที่พบมากในระบบธุรกิจการค้าของไทย อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขของการทำงานในหน่วยย่อยขององค์กรหน้าที่และคุณสมบัติความต้องการในพื้นที่ใช้งาน การจัดรูปขององค์กรและการแบ่งพื้นที่ใช้สอยอย่างเหมาะสม เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. พฤติกรรมการใช้ที่ว่างกายภาพของโครงสร้างกิจกรรม (Spatial Activity Behavior)

พฤติกรรมเป็นผลผลิตจากการสัญชาตญาณและเรียนรู้ประสบการณ์ แสดงออกในลักษณะของปฏิบัติการตอบสนองต่อสภาวะการณ์ชั่วขณะนั้น พฤติกรรมการใช้ที่ว่างในการศึกษาวิจัยนี้ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการใช้พื้นที่ต่าง ๆ ตามคุณสมบัติของที่ว่างนั้น ๆ และตามความต้องการจำเป็นของการดำเนินกิจกรรมทั้งในลักษณะพฤติกรรมของหน่วยย่อยและองค์กรใหญ่ เงื่อนไขและลักษณะจำกัดของการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพของบริเวณทั้งหมดที่เป็นอยู่ มีผลบังคับต่อการจัดวางตำแหน่งประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่ต่าง ๆ ให้เหมาะสมถูกต้องมากที่สุดและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพื้นที่ ซึ่งอาจจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในบางส่วนของอาคารหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงก็เป็นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม ประสบการณ์ของผู้ประกอบการ และปัจจัยเกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการจัดสภาพแวดล้อม เช่น พฤติกรรมของผู้บริโภค พฤติกรรมองค์กร การแข่งขันตลาด รสนิยมเฉพาะตัวต่าง ๆ เป็นต้น โดยทั่วไปลักษณะพฤติกรรมการใช้พื้นที่อาคารจะ

แสดงออกใน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ที่ชัดเจนคือ

3.1 พฤติกรรมการใช้พื้นที่ภายในอาคาร (Building Spatial Behavior) คือ ลักษณะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในอาคารส่วนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะหน่วยของบุคคลหรือองค์กร ซึ่งมีกิจกรรมย่อยภายในแตกต่างกันไปตามโครงสร้างการทำงานและเป้าหมายการประกอบการ โดยอาจจำแนกลักษณะพฤติกรรมออกเป็น 3 ลักษณะคือ

3.1.1 การเลือกประเภทโครงสร้างและขนาดการครอบครองพื้นที่
(Building Types Selection and Occupancy Area)

3.1.2 สัดส่วนการจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ภายในอาคาร
(Floor Area Functional Ratio)

3.1.3 การตกแต่งและคัดแปลงโครงสร้างอาคาร
(Spatial Remodelling and Decoration)

3.2 พฤติกรรมการเลือกตำแหน่งภายในบริเวณ (Specific Locational Selection Behavior) หมายถึง การเลือกตำแหน่งอาคารภายในบริเวณ โดยพิจารณาคุณสมบัติของที่ตั้งและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมให้บังเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย โดยพิจารณาลักษณะปัจจัยประกอบการเลือกที่ตั้งเป็น 3 ลักษณะคือ

3.2.1 การเลือกที่ตั้งโดยพิจารณาปัจจัยองค์ประกอบสภาพพื้นฐานของบริเวณ
(Specific Site Selection and the Spatial Environmental Context) เช่น จำนวนขนาดเส้นทางสัญจร ขนาดสาธารณูปโภค การเข้าถึง ความหนาแน่นอาคาร เป็นต้น

3.2.2 การเลือกตำแหน่งโดยพิจารณากิจกรรมข้างเคียงและบริเวณ (Specific Site Selection and the Locational Activities Context) เช่น การเกาะกลุ่มของร้านค้าประเภทเดียวกัน การหนีห่างจากกิจกรรมรบกวน ความหนาแน่นของลูกค้า เป็นต้น

3.2.3 การเลือกที่ตั้งโดยพิจารณาคุณสมบัติรวมของพื้นที่และบริเวณ (Specific Site Selecting by Means of Significance) ขึ้นอยู่กับมิติใน

การพิจารณาสภาพแวดล้อมของบุคคล หน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งมีการจำแนก
คุณค่าแตกต่างกันไปตามประเภทกิจกรรม ทัศนคติ ประสบการณ์ของผู้มี
อำนาจตัดสินใจในการประกอบกิจการนั้น ๆ

การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการใช้พื้นที่ที่เกิดขึ้น อาจเกิดจากแรงกระตุ้นภายใน
องค์กรเองหรือโดยสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งอาจอธิบายได้จากลักษณะตัวแปรกระตุ้นที่เปลี่ยน
ไป อย่างไรก็ตาม ลักษณะกระสวนพฤติกรรมมีความคงที่และมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยในช่วง
เวลาหนึ่ง เพราะเกี่ยวข้องกับตัวแปรคงที่หลายลักษณะ เช่น ความคงที่ของโครงสร้างกายภาพ
พฤติกรรมมนุษย์โลก ระบบเศรษฐกิจสังคม เป็นต้น ซึ่งเปลี่ยนแปลงไต่ยาก ทำให้สามารถศึกษา
ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรกระตุ้นกับกระสวนพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของการประกอบกิจการ
ลักษณะต่าง ๆ ได้

ข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการวิจัย

การวิจัยนี้มีพื้นฐานแนวความคิดเบื้องต้นสำหรับการวิจัยดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมของกิจกรรมหรือองค์กรกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ตัวอย่างที่
ศึกษานี้ เป็นไปเพื่อตอบสนองความจำเป็นและความต้องการตามระบบเศรษฐกิจ สังคม และ
พฤติกรรมทางสังคม จิตวิทยาสังคม ของชุมชนและบริเวณ เพื่อให้เกิดความสมดุลย์ของระบบ
เศรษฐกิจสังคม (Socio-Economic system) มากที่สุดเท่าที่ความสามารถและโอกาส
จะอำนวยให้ได้

2. ลักษณะสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมของพื้นที่ที่เป็นอยู่ มีโชลักษณะที่ค้ำสมบูรณ์ที่
สุด แต่เป็นเพียงลักษณะซึ่งเอื้ออำนวยต่อกันได้พอควร ยังคงมีปัญหาคความขัดแย้งและสามารถ
ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้

3. ช่วงเวลาและการเปลี่ยนแปลงตามสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม มีผลต่อ
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตลอดจนโครงสร้างกิจกรรมรวมของบริเวณที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา
กระสวนพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม จะมีความคงตัวในระดับหนึ่งตามช่วงเวลา ซึ่งอาจจะใช้
เป็นแนวทางศึกษาความสัมพันธ์ได้ในเงื่อนไขของเวลา และเป็นข้อมูลคาดคะเนความเปลี่ยนแปลง
ได้ในอนาคต

4. ผู้บริหารองค์กรหรือผู้จัดการที่มีอำนาจในการดำเนินงานองค์กร เป็นผู้มีความสำคัญและรับรูสภาพแวดล้อมได้ดีกว่าบุคคลอื่น ๆ ภายในองค์กร ความเห็นของบุคคลเหล่านี้จะเป็นเครื่องชี้ว่าความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมใดดีพอควร และมีความน่าเชื่อถือสูงกว่า

5. การจัดลักษณะองค์กรและวิธีดำเนินงานของกิจกรรม ตลอดจนความต้องการใช้พื้นที่ เป็นการตอบสนองต่อแรงกระตุ้นภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนหนึ่งแสดงออกในลักษณะพฤติกรรมการใช้พื้นที่และบริเวณ โดยที่พวกเขาคุณสมบัติของที่วางกายภาพและที่ตั้งเป็นเครื่องชี้ว่าความเหมาะสมในการดำเนินการ

วิธีการดำเนินการวิจัย (Method of Study)

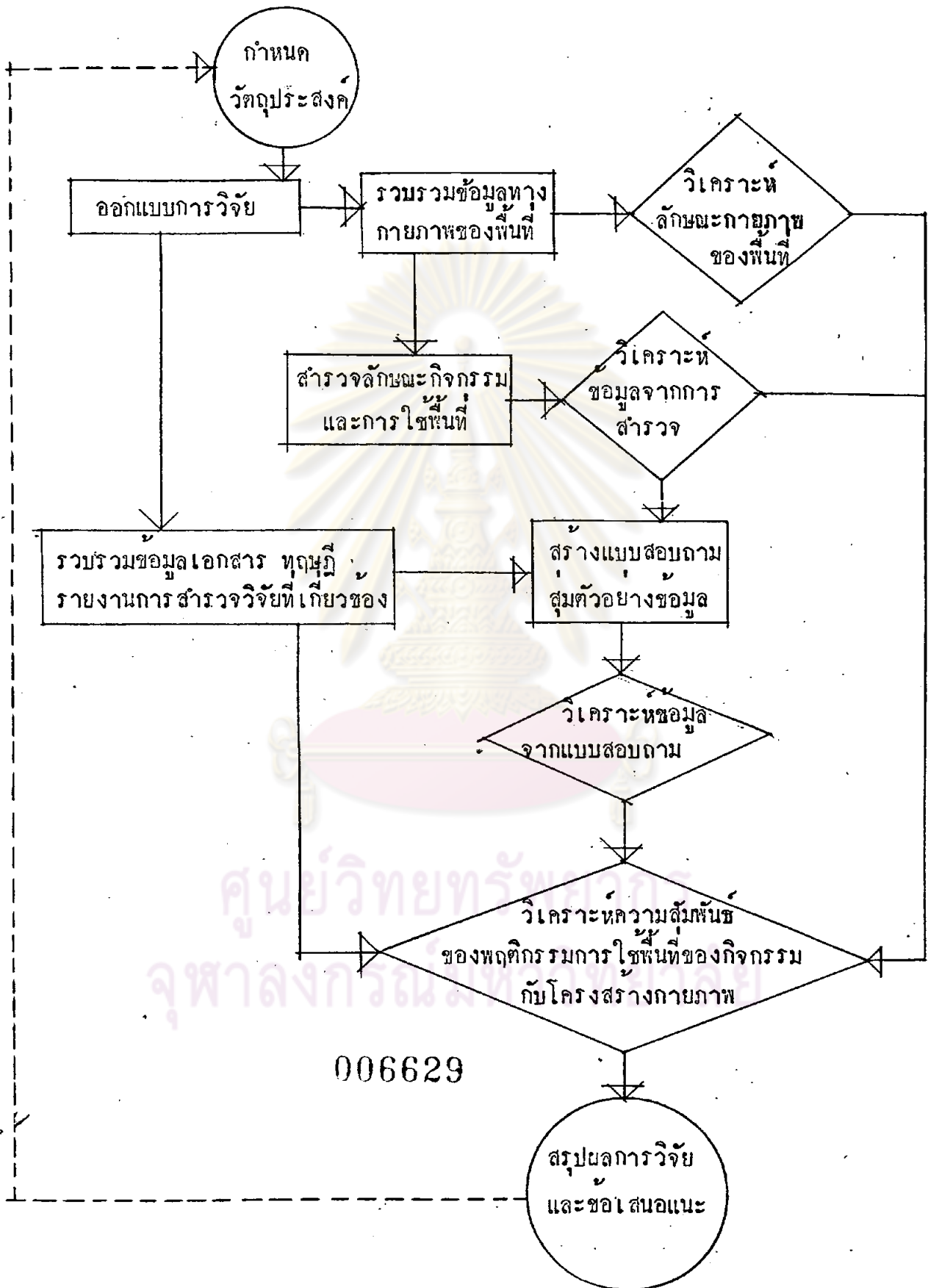
การดำเนินการวิจัยแบ่งการหาข้อมูลออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. ข้อมูลจากเอกสาร ทฤษฎีอ้างอิง รายงานการสำรวจ แบบพิมพ์เขียว ข้อมูลการก่อสร้าง รูปแบบของอาคาร และระเบียบสัญญาวิธีการจัดการต่าง ๆ

2. ข้อมูลจากการสำรวจและสังเกตการณ์ ลักษณะการใช้พื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของอาคารและบริเวณทั้งหมดโดยละเอียด ตลอดจนลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามสัมภาษณ์ โดยการสุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารกิจการต่าง ๆ ในบริเวณในลักษณะ Random Clustering Sampling ตามชนิดจำนวนสัดส่วนของกิจกรรมแต่ละประเภทที่สำคัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

006629

ลักษณะตัวแปรและความสัมพันธ์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจลักษณะความสัมพันธ์ได้ง่าย จึงกำหนดลักษณะตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

ตัวแปรคงที่หรือตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างกายภาพของอาคารและผังบริเวณต่าง ๆ ซึ่งมีคุณสมบัติและความสามารถรองรับการใช้งานได้ มีคุณลักษณะและองค์ประกอบต่าง ๆ จำกัดความเบื้องต้นที่แสดงไว้

ตัวแปรตามหรือตัวแปรพึ่งพิง (Dependent Variables) ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรมการใช้พื้นที่อาคารและบริเวณตามคำจำกัดความพฤติกรรมการใช้ที่ว่าง

ลักษณะพฤติกรรมการใช้ที่ว่างของอาคารและบริเวณนั้นแปรไปตามคุณสมบัติและลักษณะองค์ประกอบโครงสร้างกายภาพของอาคารและบริเวณ โดยมีความแตกต่างไปตามประเภทของกิจกรรมการใช้พื้นที่ ซึ่งเป็นตัวควบคุม (Control Variables) ลักษณะพฤติกรรมการใช้พื้นที่ด้วย ตามประเภทของกิจกรรมและลักษณะการจำแนกในคำจำกัดความที่แสดงไว้ มีลักษณะความสัมพันธ์ดังนี้

ลักษณะคุณสมบัติโครงสร้างกายภาพ → พฤติกรรมการใช้พื้นที่ ← ประเภทกิจกรรมการใช้พื้นที่

ความสัมพันธ์ของตัวแปรเกี่ยวข้องกับปัจจัยองค์ประกอบย่อย ๆ ภายในของโครงสร้างตัวแปรแต่ละตัว และความสัมพันธ์อาจจะมีลักษณะ เป็นความสัมพันธ์สองทางในสภาพความเป็นจริงก็ได้ การกำหนดลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวเพื่อสะดวกในการวิเคราะห์เท่านั้น

วิธีการวิเคราะห์และแสดงความสัมพันธ์ (Data Analytical Method)

เนื่องจากข้อมูลและมิตិความสัมพันธ์ประกอบด้วยหลายลักษณะ การวิเคราะห์ข้อมูลและแสดงความสัมพันธ์ จึงประกอบด้วยหลายวิธีคือ

1. การวิเคราะห์ตัวเลขเชิงปริมาณเปรียบเทียบ (Quantitative Analysis) และตารางความสัมพันธ์ (Matrix) แสดงค่าความสัมพันธ์ในลักษณะของค่าเปอร์เซ็นต์

(%) มัชฌิมเลขคณิต (Means) และค่าความเบี่ยงเบน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์โดยแผนภูมิความสัมพันธ์ (Graphic Analysis) แสดงความสัมพันธ์ ความใกล้ชิด (Proximity) หรือการเกาะกลุ่ม (Grouping or Clustering) ของกิจกรรมต่าง ๆ

3. การวิเคราะห์สรุปจากการสังเกตการณ์และภาพถ่ายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ภายในพื้นที่ (Photographic Analysis) ทั้งในลักษณะทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ทั่วไป

4. วิเคราะห์โดยเปรียบเทียบทัศนคติและความสำคัญขององค์ประกอบปัจจัยของอาคารสถานที่ โดยให้คะแนนค่าอันดับทั้งทางบวกและทางลบของผู้ประกอบการ

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ในการวิจัยนี้มีความจำกัดในหลายลักษณะ ซึ่งทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์หลายประการคือ

1. ระยะเวลาและกำลัง คนจำกัด ทำให้การศึกษามีเงื่อนไขตัวอย่างของบริเวณเพียงแห่งเดียว ผลสรุปจึงยังคงเป็นลักษณะการศึกษาเฉพาะกรณีมากกว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชน

2. การเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมต่าง ๆ มีอยู่ตลอดเวลา ความจำกัดของช่วงเวลาการศึกษา ทำให้ไม่สามารถติดตามข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงนี้ได้ และการสำรวจหรือสถิติที่เกี่ยวข้องก็ไม่มีข้อมูลสะสมอย่างเพียงพอ ในอันที่จะควบคุมลักษณะการเปลี่ยนแปลงนอกเหนือช่วงเวลาได้ การวิจัยและผลสรุปจึงขึ้นอยู่กับเงื่อนไข สภาวะการณ์ เฉพาะช่วงเวลาการศึกษาเท่านั้น

3. ข้อมูลหรือผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องเฉพาะภายในชุมชนไทย ยังคงเป็นของใหม่ ผลงานวิจัยเกี่ยวข้องยังมีไม่มากและหาได้ยาก แนวทางและกระบวนการในการศึกษาวิจัย จึงดำเนินตามวิธีการและทฤษฎีจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ โดยคัดแปลงเพิ่มเติมคัดทอนตามความเหมาะสมให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ตามเวลาและงบประมาณค่าใช้จ่ายอันจำกัด วิธีการ

วิเคราะห์บางอย่าง ผู้วิจัยประดิษฐ์ขึ้นเองเป็นการทดลองใช้ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยลักษณะนี้เป็นเพียงการทดลองปฏิบัติในระยะเริ่มต้นของสาขาวิชานี้ในประเทศไทย ชอบกพรองต่าง ๆ ย่อมใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

4. การสุ่มตัวอย่างข้อมูลแบบ Random Sampling ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจจะไขว่คว้ากันแน่นนอนไม่ได้ดีพอ นอกจากนี้ปัญหาการสำรวจภาคสนาม ความร่วมมือของผู้ตอบแบบสอบถาม ยังไม่ได้ออกมาที่แท้จริงอย่างชัดเจน และตัวอย่างข้อมูลค่อนข้างน้อย ในช่วงเวลาจำกัด การศึกษาในลักษณะนี้จะได้อะไรดีเมื่อมีการติดตามข้อมูลและรวบรวมได้ในระยะเวลาพอสมควร ซึ่งไม่สามารถจะทำได้ในการศึกษาวิจัยนี้

ประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษาวิจัย

1. เป็นข้อมูลสะสมเบื้องต้นสำหรับการวิจัยต่อเนื่องในอนาคต
2. เป็นข้อมูลสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปรับปรุงพื้นที่บริเวณตัวอย่างศึกษาได้โดยตรง
3. เป็นแนวทางหรือข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะเงื่อนไขทำเลที่ตั้งคล้ายคลึงกัน ใหม่นี้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยทางสถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อมชุมชนเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. ให้ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นข้อมูลภายในชุมชนไทย ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวข้องอยู่น้อยมาก เป็นการสะสมข้อมูลในสาขาพฤติกรรมสภาพแวดล้อมของสังคมไทยส่วนหนึ่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย